

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“ _____ ” _____ 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ ТА РЕГІОНУ»

галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування;
спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

освітній ступінь: бакалавр

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Стратегія розвитку держави та регіону» - циклу вибіркових навчальних дисциплін для студентів галузі знань: 28 Публічне управління та адміністрування; спеціальності: 281 Публічне управління та адміністрування, освітнього ступеня – бакалавр, денної форми навчання.

“27” січня 2023 р., 9 с.

Розробники: Бобко Л.О. – доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, кандидат педагогічних наук, доцент.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом

Протокол № 7 від “27” січня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Комарницька Г.О.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 7 від “27” січня 2023р.

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Стратегія розвитку держави та регіону» розкриває сутність політичних стратегій та формування стратегічних векторів внутрішньополітичного розвитку сучасної України а також її позиціонування у світовому співтоваристві в умовах системних реформ та демократизації суспільства. У рамках курсу передбачено розгляд основних стратегічних цілей реформ в основних сферах життя суспільства, а саме впровадження реформи ефективного врядування та забезпечення гендерної рівності в системі публічного управління, економічний розвиток, розвиток людського капіталу, верховенство права та боротьба з корупцією, безпека та оборона; дослідження національно-культурної політики та політика історичної пам'яті, а також аналіз розвитку регіонів та засад здійснення регіональної політики. Передбачається набуття навичок аналітичної та прогностичної діяльності щодо стратегії розвитку України та її окремих регіонів.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Стратегія розвитку держави та регіону» є комплексний аналіз різних аспектів трансформації держави і суспільства, пов'язаних з економікою, культурою, державним будівництвом і формуванням розвиненого громадянського суспільства, особливостями внутрішньої і зовнішньої, а також регіональної політики

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є допомога студентам оволодіти методологією та методикою аналізу та прогнозування особливостей та закономірностей державного й суспільного розвитку; забезпечити чітке наукове усвідомлення та розуміння сутності та значення сучасних політичних стратегій.

Основні завдання

Завдання курсу полягає в ознайомленні студентів з сучасними напрямками реформ, що проводяться в Україні, визначення ролі трансформаційних процесів в державотворенні та впровадження реформи ефективного врядування; визначення особливостей демократизації суспільного життя в українському суспільстві та механізмів забезпечення гендерної рівності в системі публічного управління; аналіз особливостей економічного розвитку України та реформ у цій сфері; визначення векторів внутрішньої політики щодо розвитку людського капіталу; з'ясування особливостей національно-культурної політики та політики історичної пам'яті; визначення пріоритетів державної політики боротьба з корупцією; аналіз особливостей розвитку регіонів та засад здійснення регіональної політики; визначення пріоритетів зовнішньополітичного курсу сучасної України, а також механізмів забезпечення безпеки та оборони нашої держави.

Місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі

Предмет «Стратегія розвитку держави та регіону» є складовою циклу дисциплін вільного вибору студента професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», а також логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як: «Стратегії бізнесу», «Публічне управління соціальним розвитком», «Державний фінансовий аудит», «Особливості середнього та великого бізнесу» та передувє вивченню таких навчальних курсів, як: «Інноваційна та інвестиційна політика», «Секторальна економіка та розвиток конкуренції», «Основи вироблення політики та прийняття рішень».

Вимоги до знань і умінь

За умови успішного виконання вимог щодо опанування науки, студент набуде таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Фахові компетентності:

- здатність до колективної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктних ситуацій;
- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;
- застосувати методи стратегічного планування в розвитку території та прогнозування для передбачення її майбутнього;
- застосувати основні підходи до розробки системи стратегічного управління територією;
- застосувати методи формування ефективної організаційної структури території;
- застосувати особливості розробки стратегічного набору підприємств різної структурної побудови для ефективного розвитку;
- визначати напрями формування організаційної культури бізнесу;
- застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності реалізації стратегії й програм соціально-економічного розвитку держави та регіону;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей стратегічних програм, виходячи з збереження й використання ресурсів території;
- здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків;
- демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Вимоги до знань і умінь:

знати:

- базові стратегії розвитку держави та регіону;
- основні підходи до розробки програми стратегічного управління розвитком держави та регіону;
- методи формування ефективної організаційної структури управління розвитком держави та регіону;
- особливості розробки стратегічних програм розвитку об'єднаних територіальних громад;
- напрями формування програм стратегії розвитку території з врахуванням тенденцій науково-технічного прогресу.

уміти:

- діагностувати потреби, ресурси, процеси і результати діяльності на предмет визначення стратегічної самодостатності у розвитку держави та регіону;
- оцінювати результативність та ефективність формування й функціонування стратегічного партнерства в владі-бізнесі-громаді;
- відстежувати вплив партнерства на конкурентне положення його учасників за формальними і неформальними індикаторами;
- підготувати економічне обґрунтування доцільності утворення стратегічного партнерства в владі-бізнесі-громаді;
- організувати ресурсне, інформаційне і організаційне забезпечення стратегії розвитку держави та регіону;
- розробляти та обґрунтовувати проекти формування стратегії розвитку держави та регіону;
- формувати системи передбачення динаміки розвитку стратегії розвитку держави та регіону в просторі і часі;
- формувати механізм управління стратегіями розвитку держави та регіону;
- аналізувати вплив факторів зовнішнього середовища та внутрішній потенціал держави та регіону;
- визначити стратегічну зону господарювання та конкурентну позицію на ринку;
- формувати стратегічний вибір держави й бізнесу;
- діагностувати ризики недосягнення стратегічних управлінських цілей держави та регіону щодо збереження й використання власних ресурсів;
- застосувати методи стратегічного планування та прогнозування для передбачення майбутнього держави та регіону.

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на **3 кредити**.

Форми контролю – **проміжний модульний контроль, залік**.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Методологія та історіографія дослідження політичних стратегій
2.	Трансформаційні процеси в державотворенні та впровадження реформи ефективного врядування
3.	Демократизація суспільного життя та механізми забезпечення гендерної рівності в системі публічного управління
4.	Економічний розвиток
5.	Розвиток людського капіталу
6.	Національно-культурна політика та політика історичної пам'яті
7.	Верховенство права та боротьба з корупцією
8.	Розвиток регіонів та засади здійснення регіональної політики
9.	Зовнішньополітичний курс сучасної України. Безпека та оборона

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Методологія та історіографія дослідження політичних стратегій

Суть та значення терміна «стратегія».

Сучасні методологічні підходи до аналізу політичних стратегій.

Політична стратегія і тактика в зовнішньополітичній діяльності держави.

Зовнішньополітична стратегія України.

Тема 2. Трансформаційні процеси в державотворенні та впровадження реформи ефективного врядування

Політична система сучасної України. Конституційні зміни та їх вплив на інститут держави.

Реформа ефективного врядування.

Реформа децентралізації.

Електронні послуги.

Тема 3. Демократизація суспільного життя та механізми забезпечення гендерної рівності в системі публічного управління

Розвиток громадянського суспільства та забезпечення прав людини як мета політичного реформування.

Механізм реалізації прав, свобод і обов'язків людини.

Національний механізм забезпечення гендерної рівності.

Шляхи вдосконалення гендерної політики в системі державного управління в контексті європейського досвіду.

Тема 4. Економічний розвиток

Реформування економіки. Економічна стратегія національного уряду.

Основні вектори реформи економічного розвитку.

Пріоритети державної аграрної політики.

Тема 5. Розвиток людського капіталу

Медична реформа та її досягнення.

Соціальний захист та пенсійне забезпечення.

Освіта і наука як складові стійкого розвитку.

Тема 6. Національно-культурна політика та політика історичної пам'яті

Національні традиції. Національна ідея та національна ідентичність.

Культурно-національне відродження.

Проблеми та конфлікти в процесі реалізації національно-культурної політики.

Тема 7. Верховенство права та боротьба з корупцією

Верховенство права як фундаментальний принцип. Забезпечення рівного доступу до правосуддя та правової допомоги.

Боротьба з корупцією.

Захист права власності.

Тема 8. Розвиток регіонів та засади здійснення регіональної політики

Поняття, складові та цілі регіональної політики.

Інструменти сучасної регіональної політики України.

Досвід здійснення регіональної політики в зарубіжних країнах та перспективи для України

Тема 9. Зовнішньополітичний курс сучасної України. Безпека та оборона

Сучасні геополітичні концепції та місце в них України. Конституційні засади зовнішньополітичного вибору України. Проблемні питання реалізації зовнішньополітичного курсу держави. Україна в умовах війни з росією.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

- 1) Василенко С. Д. Геополітика України : монографія. Одеса : Друк, 2007. 358 с.
- 2) Василенко В. А., Ткаченко Т. І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2014. – 400 с. – Режим доступу: <https://galsite.at.ua/load/7-1-0-254>
- 3) Левенець А. Ю. Сучасна українська політика. Аналітичні доповіді Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса ПАН України. К. : ПіЕНД ім. І. Ф. Кураса ПАН України, 2009. 448 с.
- 4) Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України : аналіт. доповідь / за заг. ред. В. М. Яблонського. Київ : НІСД, 2019. 144 с.
- 5) Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : монографія ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2017. 248 с.
- 6) Публічне управління в умовах інституційних змін : колективна монографія / За наук. редакції д. держ. упр. Р.В. Войтович та П.В. Ворони Київ, 2018. 475 с. URL : <http://ipk.edu.ua/Hbrary/vidanny/monografy/монографія%20ПУАМ.pdf>.

Допоміжна література:

- 1) Бабкіна О. Демократичні детермінанти трансформації українського суспільства. *Віче*. 2007. № 13 (Лип.). С. 25-29.
- 2) Бебик В. Глобальна українська ідея (історична розвідка). *Політика і час*. 2007. № 6. С. 41-44.
- 3) Біляцький С., Добровольська А., Хахлюк А. Для України необхідна зміна економічної парадигми. *Політика і час*. 2006. № 3. С. 72-79.
- 4) Войтович Р. Глобалізаційні виклики національної безпеки: геополітичний аспект. *Сучасна українська політика. Політика і політологи про неї*. 2010. Вип. 19. С. 285-297.
- 5) Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навчальний посібник. Львів : Світ, 2011. 384 с.
- 6) Горбатенко І. А. Політологія як основа демократизації і соціокультурного розвитку українського суспільства. *Віче*. 2007. № 16. С.4-6.
- 7) Гук О. Політика національної пам'яті у відкритому суспільстві (український контекст). *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1/2 (46/47). Ч. 1. С. 23-30.
- 9) Декларація прав національностей України від 01.11.1991 р.1771- XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. - Ст. 799. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1004-2009-п>.
- 10) Державна цільова економічна програма «Ядерне паливо України» : постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 р. № 1004. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1004-2009-п>.
- 11) Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. № 243. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1004-2009-п>.
- 11) Дмитренко М. Д. Україна у контексті світових модернізаційних процесів. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. 2009. Вип. 18. С. 227-237.
- 12) Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Соціальні пріоритети молодіжної політики України в світлі євроінтеграційних процесів. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Ви. 64. С. 78-92.
- 13) Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Основні напрями стратегії впровадження моделі паритетної демократії в сучасній Україні. *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 62. С. 6-26.
- 14) Краснопольська Т. М., Милосердна І. М. Компоненти електронної демократії в умовах переходу до електронного правління. *Актуальні проблеми політики*. 2020. Вип.66. С. 58-64.
- 15) Краснопольська Т. М. Інституційна складова національного механізму реалізації тендерної політики України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Історія. Філософія. Політологія: зб. наук. праць*. Одеса : Фенікс, 2014. Вип. №7. С. 116-120.
- 16) Краснопольська Т. М. Регіональна політика ЄС: можливості використання досвіду для України. *Політичне життя*. 2016. № 4. С. 81-86.

- 17) Краснопольська Т. М. Регіональна політика України: типи та інструменти. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 58. С. 189-202.
- 18) Краснопольська Т. М. Співвідношення понять «паритетна демократія» та «гендерна демократія». *Гілея*. 2015. Випуск 98. С. 368-371.
- 19) Краснопольська Т. М. Сучасні державні стратегії формування іміджу України у контексті курсу на європейську інтеграцію. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 139-152.
- 20) Медвідь Ф. М. Національно-державні інтереси та геополітичні пріоритети України в контексті глобалізації та євроінтеграції. *Філософія. Політологія*. 2008. № 70-72. С. 52-54.
- 21) Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність : пастки ціннісних розмежувань. К. : ШІЕНД ПАН України, 2011. 272 с.
- 22) Паращевін М. Релігія та релігійність в Україні ; за ред. С. Макєєва. К. : Інститут політики. Інститут соціології НАН України, 2009. 68 с.
- 23) Пехник А. В. Політичні права та свободи: актуалізація питання та оцінка рівня забезпечення. *Політичне життя*. 2020. № 4. С.74-79.
- 24) Політика національної пам'яті. *Реанімаційний Пакет Реформ*. URL : <https://rpr.org.ua/groups-rpr/17polityka-natsionalnoji-pam-yati/>.
- 25) Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні / І. О. Кресіна, А. С. Матвієнко, Н. М. Оніщенко та ін. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. 303 с.
- 26) Політологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / голова авт. кол. Коваль І. М. Харків : Фоліо, 2012. 411 с.
- 27) Польовий М. А. Політичні процеси : теорія та практика моделювання. Одеса : Фенікс, 2011. 288 с.
- 28) Релігія і влада в Україні : проблеми взаємовідносин / Інформаційно-аналітичні матеріали до круглого столу на тему : «Державно-конфесійні відносини в Україні, їх особливості і тенденції розвитку». К., 8 лютого 2011 р. URL : http://risu.org.ua/php/uploads/files/articles/ArticleFiles_40664_prz_2011_Rlg_sml_l.pdf.
- 29) Солдатенко В. Проблеми політики національної пам'яті і завдання її наукового забезпечення. 2011. *Офіційний веб-сайт УІНП*. URL : <https://old.uinp.gov.ua/publication/problemi-politiki-natsionalnoi-pam-yati-i-zavdannya-ii-naukovogo-zabezpechennya>.
- 30) Українське суспільство. Двадцять років незалежності. Соціологічний моніторинг : У 2 томах. Том 1. Аналітичні матеріали / за ред. д.е.н. В. Ворони, д. соц. н. М. Шульги. К. : Ін-т соціології НАН України, 2011. 576 с.
- 31) Федоренко О. Геополітичний дискурс вітчизняних політологічних досліджень початку ХХ століття. *Сучасна українська політика. Політика і політологи про неї*. 2010. Випуск 20. С. 37-49.
- 32) Шайгородський Ю. Ж. Україна у вирі глобалізаційних перетворень. *Сучасна українська політика*. 2009. Спецвипуск. С. 312-326.
- 33) Шевченко Г. Демократизація суспільства крізь призму синергетики. *Вісник Національної академії наук України*. 2007. № 4. С. 53-55.
- 34) Юзефович В., Возняк С., Вербицький С. Модель визначення пріоритетних напрямів зовнішньополітичних дій України. *Політичний менеджмент*. 2006. № 5. С. 107-116.
- 35) Pekhnyk A. V. The interaction between civil society and public authorities in Ukraine: information and telecommunication dimension. *Revista San Gregorio (Science). Journal of Contemporary Issues in Business and Government*. 2021. Vol. 27. No. 4. URL : <https://cibg.org.au/>.
- 36) Pekhnyk A. Politics as an element of public administration in the field of drug supply in ukraine. *Journal of Positive School Psychology*. 2022. # 6. URL: <https://journalppw.com/index.php/jpsp/article/view/1772>.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

- 1) Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>

- 2) Законодавство України <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
- 3)Офіційне представництво Президента України. <http://www.president.gov.ua>
- 4)Офіційний портал Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua/>
- 5)Офіційний портал органів виконавчої влади України. <http://www.kmu.gov.ua/>
- 6)Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України <http://www.mfa.gov.ua/>
- 7) Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 8)Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
<http://www.lsl.lviv.ua/index.php/en/main2/>
- 9)Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. Івана Франка
<http://old.library.lnu.edu.ua/bibl/>
- 10) Методичні матеріали кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/10/SYLABUS_Komunikatsii.pdf